

Креативна Педагогика

Випуск 8

АКАДЕМІЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
З КРЕАТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

КРЕАТИВНА ПЕДАГОГІКА № 8

Науково-методичний журнал

Вінниця — 2014

Креативна педагогіка. Наук.-метод. журнал / Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. - Вінниця, 2014. - Вип. 8. - 142 с.

Засновник: Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки

Редакційна колегія:

- Д.В. Чернілевський** - доктор педагогічних наук, професор (головний редактор);
О.А. Удод - доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (заступник головного редактора);
О.А. Дубасенюк - доктор педагогічних наук, професор (заступник головного редактора);
О.В. Вознюк - кандидат педагогічних наук, доцент (відповідальний секретар);
І.Д. Бех - доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
М.Б. Євтух - доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
І.А. Зязюн - доктор філософських наук, професор, дійсний член НАПН України;
Н.Г. Ничкало - доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
П.М. Таланчук - доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України;
О.Є. Антонова - доктор педагогічних наук, професор;
К.Й. Артамонова - доктор педагогічних наук, професор (Росія);
Л.В. Барановська - доктор педагогічних наук, професор;
М.І. Лазарев - доктор педагогічних наук, професор;
Е.В. Лузік - доктор педагогічних наук, професор;
О.Є. Місечко - доктор педагогічних наук, доцент;
Л.І. Морська - доктор педагогічних наук, професор;
Г.П. Новікова - доктор педагогічних наук, доктор психологічних наук, професор (Росія);
О.М. Олексюк — доктор педагогічних наук, професор;
Г.В. Онкович - доктор педагогічних наук, професор;
Т.І. Петракова - доктор педагогічних наук, професор (Росія);
С.М. Редліх - доктор педагогічних наук, професор (Росія);
П.Ю. Саух - доктор філософських наук, професор;
Н.А. Сейко - доктор педагогічних наук, доцент;
С.П. Семенець - доктор педагогічних наук, доцент;
М.І. Томчук - доктор психологічних наук, професор;
В.В. Ягупов - доктор педагогічних наук, професор.

Для викладачів, аспірантів, науковців і керівних працівників освіти та навчальних закладів.

Статті друкуються в редакції авторів.

Рекомендовано до друку Президією Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки (протокол № 1 від 19.02. 2014 р.).

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво Серія КВ № 18274-7074ПР від 01.11.2011 р.

Адреса редакції: 21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 11

Тел./факс: 0675101012

E-mail: pastervin@ukr.net

АКАДЕМИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА
ПО КРЕАТИВНОЙ ПЕДАГОГИКЕ
ЖИТОМИРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ ИВАНА ФРАНКО

КРЕАТИВНАЯ ПЕДАГОГИКА № 8

Научно-методический журнал

Винница — 2014

Креативная педагогика. Научно-метод. журнал / Академия международного сотрудничества по креативной педагогике. -Винница, 2014. - Вып. 8. - 142 с.

Учредитель: Академия международного сотрудничества по креативной педагогике

Редакционная коллегия:

- Д.В. Чернилевский** - доктор педагогических наук, профессор (главный редактор);
А.А. Удод - доктор исторических наук, профессор, член-корреспондент НАПН Украины (заместитель главного редактора)
А.А. Дубасенюк - доктор педагогических наук, профессор (заместитель главного редактора);
А.В. Вознюк - кандидат педагогических наук, доцент (ответственный секретарь);
И.Д. Бех - доктор психологических наук, профессор, профессор, действительный член НАПН Украины;
Н.Б. Евтух - доктор педагогических наук, профессор, действительный член НАПН Украины;
И.А. Зязюн - доктор философских наук, профессор, действительный член НАПН Украины;
Н.Г. Нычкало - доктор педагогических наук, профессор, действительный член НАПН Украины;
П.М. Таланчук - доктор технических наук, профессор, действительный член НАПН Украины;
Е.Е. Антонова - доктор педагогических наук, профессор;
Е.И. Артамонова - доктор педагогических наук, профессор (Россия);
Л.В. Барановская - доктор педагогических наук, профессор;
Н.И. Лазарев - доктор педагогических наук, профессор;
Э.В. Лузик - доктор педагогических наук, профессор;
О.Е. Мисечко - доктор педагогических наук, профессор, доцент;
Г.П. Новикова - доктор педагогических наук, доктор психологических наук, профессор (Россия);
О.Н. Олексюк - доктор педагогических наук, профессор;
Г.В. Онкович - доктор педагогических наук, профессор;
Т.И. Петракова - доктор педагогических наук, профессор (Россия);
СМ. Редлих - доктор педагогических наук, профессор (Россия);
П.Ю. Саух - доктор философских наук, профессор;
Н.А. Сейко - доктор педагогических наук, доцент;
СП. Семенец - доктор педагогических наук, доцент;
М.И. Томчук — доктор психологических наук, профессор;
В.В. Ягунов - доктор педагогических наук, профессор.

Для преподавателей, аспирантов, научных работников и руководящих работников образования и учебных заведений.

Статьи печатаются в редакции авторов.

Рекомендовано к печати Президиумом Академии международного сотрудничества по креативной педагогике (протокол № 1 от 19.02. 2014 г.).

Издание зарегистрировано в Министерстве юстиции Украины. Свидетельство: серия КВ № 18274-7074ПР от 01.11.2011 г.

Адрес редакции: 21050, г. Винница, ул. Соборная, 11

Тел./факс: 0675101012

E-mail: pastervin@ukr.net

ЗМІСТ

<i>Кремень В. Г.</i> ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	11
<i>Бех І.Д.</i> ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНА ОСВІТНЯ МОДЕЛЬ ЯК НАУКОВИЙ КОНЦЕПТ... 21	21
<i>Удод О.А.</i> СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	29
<i>Чернелевский Д.В.</i> О ВОЗРОЖДЕНИИ ПРАВОСЛАВНЫХ ХРИСТИАНСКИХ ЦЕННОСТЕЙ, ЗАЛОЖЕННЫХ В КИЕВСКОЙ РУСИ.....	35
<i>Олексюк О. М.</i> МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ЯК ДУХОВНО-СВІТОГЛЯДНА ПРОБЛЕМА.....	46
<i>Жуковський В.М.</i> ДУХОВНО-МОРАЛЬНА РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	54
<i>Антонова О.Є.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИДІЛЕННЯ ОЗНАК КРЕАТИВНОСТІ	59
<i>Дубасенюк О.А.</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	67
<i>Місечко О. Є.</i> ЧЕРЕЗ ПРОФЕСІЙНУ РЕФЛЕКСІЮ - ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КРЕАТИВНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГА	72
<i>Коновець С.В.</i> КРЕАТИВНІСТЬ ТА ЇЇ КУЛЬТИВУВАННЯ У ВИКЛАДАЧІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	84
<i>Якса Н.В.</i> НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПОЛИКУЛЬТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СТРАНАХ ЕВРОПЫ	90
<i>Трухманова С.Л., Гайструк Н.А., Несторович О.Л., Гайструк А.В.</i> ВПЛИВ ПОЛІКУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ВПЛИВУ	100
<i>Синицын В.М.</i> О ДУХОВНОЙ СИМВОЛИКЕ ПОЗНАВАЕМОГО ПРОСТРАНСТВА ОТЕЧЕСТВЕННОЙ КУЛЬТУРЫ	107
<i>Курбатов Сергій</i> ПОГЛЯД НА НАЦІОНАЛЬНІ УНІВЕРСИТЕТИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ РЕЙТИНГУ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД.....	112
<i>Козловська І.М., Козловський Ю.М.</i> ОСВІТНЯ ІНТЕГРОЛОГІЯ: НАПРЯМИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ	119
<i>Вознюк О.В.</i> ГОЛОВНІ АСПЕКТИ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ: ВІД УСЕСВІТУ ДО КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	127

УДК 377.12

*Трухманова С.Л., к. іст. н., доц.,
Г айстру к Н.А., д. мед. н., професор,
Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова;
Несторович О.Л., мистецтвознавець,
Регіональний центр сучасного мистецтва "Арт-Шик", м.Вінниця;
Гайструк А.В., студент, Вінницький
національний медичний університет ім. М.І.Пирогова;*

ВПЛИВ ПОЛІКУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ВПЛИВУ

В статье отмечается значимость влияния факторов поликультурности на формирование самоидентичности молодого человека. Отмечается, что в процессе развития личность проходит путь самоопределения в собственной культуре, затем на основе многообразия образцов приобретает знания и понимания систем ценностей, привитие навыков межкультурного поведения, кросс-культурную компетентность. Феномен интеркультуры способствует возникновению современной идентичности, признанию общеевропейских политических и культурных традиций западной цивилизации, а также актуализации общечеловеческих добродетелей.

Ключевые слова: *поликультурность, интеркультура, формирование личности, искусство как средство воздействия, духовное развитие, арт-терапия.*

Однією з особливостей сучасності став перехід від монокультури до багатомірної, інтегративної, що включає різноманітні культурні зв'язки та розвиток. Знаковою подією стало проголошення ООН першого року нового ХХІ ст. роком "культури світу". Феномен культури почав останнім часом аналізуватись як чинник, що сприяє збереженню людства.

Якщо звернутись до досліджень, які розглядають феномен багатокультурності, то можна помітити, що науковці знаходять власні тлумачення цього поняття, навіть користуються різними термінами-синонімами. Можна провести синонімічний ряд термінів: "полікультурний", "багатокультурний", "міжкультурний", "інтеркультурний", "мультикультурний", "кроскультурний", "бікультурний". Розрізняються ці терміни не тільки різним походженням - грецьким, латинським, англійським чи українським, а ще й відтінком. Кожний термін-синонім у синонімічному ряді має свій відтінок значення. Наприклад, полікультурність — це інтеграція різних культурних одиниць в один організм. Мультикультурність передбачає наявність різних культурних, етнічних релігійних груп на одній території, їх співіснування, але ці групи не мають тісних взаємозв'язків між собою. Інтеркультурність - це існування певних міжкультурних зв'язків (inter лат. - між, поміж). Поняття кроскультурний (крос. англ. - пересікатися) відображає скоріше процес адаптації людини до нових соціокультурних умов [1].

Взаємодія культур у світі завжди включала в себе дві яскраво виражені тенденції: перша обумовлює прагнення будь-якої культури відокремитися і зберегти свою самобутність, друга - забезпечує спільне існування різних культур і відображає фактори, що мають універсальне значення. Прояв обох тенденцій можна простежити у всіх сферах життя. Освіта не становить винятку і в нинішню епоху все більш виявляє специфічні риси, що носять міжкультурний характер. В основі цих змін проявляється новий тип культури, який може бути диференційований як інтеркультура [9].

В історії простежуються різні тенденції в розумінні існування культур. Ідею жорсткого відокремлення культур відстоював О. Шпенглер. Він стверджував: "Кожен культурно-історичний тип існує відокремлено, замкнуто, ізольовано. Діалогу культур немає. Кожна культура самодостатня" [11, с. 167]. Подібні твердження справедливі, коли ми говоримо про національні особливості, специфіку кожної окремо взятої культури і народу. Більше того, ідентифікація людини з певним народом, з його культурою, є надзвичайно складною системою зав'язків, де географія, клімат, історія країни, національний характер, мова як частина культури грають у кожному окремому випадку свою специфічну й унікальну роль.

Сучасне життя не залишає шансу на етнічну "чистоту", перемішуючи народи та етнічні групи в силу самих різних причин - від специфіки світової економіки до переоцінки ролі громадянських інститутів. Людство змушене "вчитися жити" в нових умовах багатонаціональності і полікультурності.

Е. Ласло називає новий формат життя людства "інтеріснування", стверджуючи, що воно охопило всю планету і виражається в залежності держав і співтовариств один від одного в плані економічного та екологічного добробуту і територіальної безпеки [8].

Г. Гачев, вивчаючи національні образи світу, які, по суті, є особливим щодо спільного - культури світу, позначає парадокс, який полягає в тому, що, з одного боку, ми спостерігаємо зближення народів і культур, з іншого - загострення "національної чутливості" [3, с. 23].

В історії України переплелись культурні впливи як східних, так і західних народів: античних міст-держав та скіфо-сарматських племен, Візантії та Риму, Польщі та Російської імперії... Так, громадянське суспільство поліетнічної Речі Посполитої постало на основі ідеї соборності (конциліаризму) та "золотих вольностей" як громадянських прав шляхти починаючи ще з конституції 1573 р. — Генрикових артикулів. Шляхетський титул (індигенат) прагнули здобути аристократи Габсбурської монархії, молдовські володарі й достойники, члени аристократичних родів Священної Римської імперії германської нації, а також Меншиков і Потьомкін [6, с. 16,22] Специфічні умови існування Речі Посполитої, ставлення до неї створили особливий мультикультурний ландшафт для формування еліти суспільства, в тому числі й непересічних особливостей - визначних діячів української історії.

Ідею конфлікту культур як першої стадії знайомства з чужою культурою обґрунтував у своєму дослідженні П.В. Сисоєв. За конфліктом культур, на думку автора, слідує самовизначення особистості в культурі, а потім діалог

культур [10].

І.Г. Гердер писав з даного приводу: "Ми простежили історичний шлях деяких народів, і нам стало ясно, наскільки різні, в залежності від часу, місця та інших обставин, цілі всіх їх устремлінь... і тим не менше ми бачимо, що в усьому творить лише один початок — людський розум... А тому один ланцюг культури з'єднує... всі нації..." [4, с. 440-441].

Цій думці співзвучна ідея, висловлена Н.М. Карамзіним. Він зазначав: "Все народне ніщо перед людським, головна справа бути людьми, а не слов'янами. Що добре для людей, то не може бути погано для росіян; і що англійці чи німці винайшли для користі, вигоди людства, то моє, бо я людина" [7, с. 167].

На даний час інтеркультура являє собою широкий контекст як теоретичних, так і практико-орієнтованих досліджень. Так, представлений в Інтернеті Interculture Map Website пропонує широкому колу зацікавлених осіб теоретичні основи феномена інтеркультури. Крім того, пропонується усім, кого хвилюють проблеми взаємодії культур у сучасному світі, розробити і запропонувати свій проект з вказаної тематики. Термін "Interculture" трактується як "umbrella-term" і використовується для позначення широкого кола ініціатив, різних за мотивацією, намірами і результатами.

20 травня 2013 р. в Києві в приміщенні Національного університету "Києво-Могилянська академія" історик, професор Гарварду Сергій Плохій у рамках Стратегічного саміту виступив із публічною лекцією на тему "Нова Україна у новій Європі: погляд історика". За словами лектора, модерна ідентичність має формуватися незважаючи на географічні межі. Можливо, мати і національне забарвлення, і полікультурний характер?

У сучасному культурному просторі молодь багатьох країн світу формується саме на багатоманітності зразків та формує нові культурні стандарти.

Величезну роль тут відіграє освіта, яка віднедавна знайшла інші смисли і стала предметом нових досліджень в педагогічній науці та впровадження в практику середньої та вищої освіти - полікультурна, мультикультурна, освіта в полікультурному суспільстві та ін.

Надзвичайно важливим у сучасному світі виявилось розуміння сутності та реалізація інтеркультурних взаємодій в бізнесі, для успіху якого необхідно спеціальне навчання, що придбало характер індустрії. Навчання в моделі інтеркультурної взаємодії передбачає формування усвідомлення особливостей власної культури, знання і розуміння систем цінностей, прищеплення навичок міжкультурної поведінки, крос-культурну компетентність, що допомагає ефективно взаємодіяти в глобальному масштабі. У даному контексті термін "інтеркультура" наближається до поняття "міжкультурна комунікація".

Чинник полікультурності освітнього простору приваблює увагу дослідників в плані формування самоідентичності молоді. У зв'язку з продовженням процесів глобалізації, формуванням інформаційного суспільства, підвищенням рівня мобільності ринку праці, посиленням міграційних процесів розширюється діапазон цінностей особистості, що пов'язаний як із визнанням загальноєвропейських політичних та культурних традицій західної

цивілізації, так і з актуалізацією загальнолюдських чеснот [2, с. 65].

В даному контексті мистецтво є універсальним засобом духовного єднання людства, оскільки має функцію творення загальнолюдських цінностей, а також втілює в собі надзвичайно потужну здатність розвивати людину. Ще у 1890 році з'явилась відома філософська праця В. Соловйова "Загальний смисл мистецтва", автор якої дійшов висновку: мистецтво "своїм кінцевим завданням повинно втілювати абсолютний ідеал не лише в уяві, але й насправді - повинно одухотворити, переідейснити наше дійсне життя". Соціально значущу виховну силу мистецтва дослідив І.Франко у праці "Із секретів поетичної творчості".

Проблема впливової сили мистецтва на людину не є чимось принципово новим для науки: про неї висловились великі мислителі минулого, вона неодноразово ставилась самим життям, її значущість підкріплювалась науковими фактами. Однак процеси швидких соціальних змін, що відбуваються нині у світі і в нашій країні, зумовлюють нас по-новому оцінювати питання про соціальну ефективність мистецтва.

У 50-х роках ще не відомий світові як визнаний педагог наш співвітчизник В.О. Сухомлинський, відповідаючи тим, хто суспільний прогрес вбачав лише в освоєнні космосу, успіхам електроніки і кібернетики, в "Листах до сина" пророче сказав: "Якщо не поліпшиться виховання, ми наплачемося з математикою, електронікою і космосом... Найголовніший засіб самовиховання душі - краса. Краса у широкому розумінні - і мистецтво, і музика, і сердечні відносини з людьми". Це застереження не було почуте вчасно. Тому проблеми духовного розвитку людини сьогодні, по суті, стали обов'язковою умовою виживання міжнародного суспільства.

Значний науковий та практичний інтерес становлять дані про стимулюючий вплив мистецтва на здібності людей, особливо дітей, молоді, в тому числі студентів. Вчені пояснюють цей феномен тим, що спостереження творів мистецтва, прослуховування музики, а особливо, участь у процесі творення впливають на підсвідомість людини. Наприклад, щоденні мелодійні і ритмічні вправи діють на центральну нервову систему і особливо на нервові центри кори головного мозку.

Результати подібних експериментів все частіше зумовлюють перехід до практичного використання можливостей мистецтва у справі підвищення творчих потенцій особистості. Так, наприклад, у Франції спеціальні центри організовують стажування для керівників організацій та урядовців, на яких значна частина занять відводиться художній культурі з метою навчити стажистів розуміти музику, живопис, архітектуру, творчо підходити до вирішення службових завдань.

Проблема розвитку творчого потенціалу особистості засобами мистецтва зумовлена поширенням тенденції гуманізації освітнього процесу, в якому творчість постає як інтегральна якість, що виявляється у діяльності і зумовлює успіх. Новаторські концепції у сфері мистецтва багатьох педагогів, художників переслідують мету виявити потенціальні творчі здібності учнів, дозволити їм розвинути й вдосконалитись [5, с.53,54]. Мистецтво є засобом

спілкування і взаєморозуміння, єднання у спільних переживаннях і діях, інструментом самоідентифікації.

Коментувати позитивні результати застосування таких технік дозволяють експериментальні роботи молоді. У 2010 р старшокласником Вінницької ЗОШ №7, нині - студентом ВНМУ ім. М.І.Пирогова А. Гайструком, була написана та захищена при Малій академії наук (Вінницька філія) дослідницька робота "Арт-терапія як засіб формування, збереження, зміцнення та відтворення здоров'я людини".

Анатолій Гайструк (1996 р.н.) - молодий художник, фотохудожник, дизайнер, письменник з міста Вінниці. Він заснував дитячо-молодіжний рух "Арт-терапія", у рамках якого організовує і проводить для дітей і підлітків майстер-класи з елементами спонтанного малювання та ткацтва, допомагаючи їм позбутися негативного впливу зовнішнього оточення та розкритися як особистостям.

Учасниками досліджень Анатолія були учні Вінницької школи - гімназії № 7, серед яких був проведений тренінг з використанням методів арт-терапії з дослідження ціннісних пріоритетів учнів старших класів.

Аналіз відповідей на питання анкети виявив, що більшість респондентів віддають перевагу здоров'ю та духовним цінностям, таким як "любов", "дружба", тоді як цінності "творчість", "краса природи і мистецтва", "щастя інших" виявлялися на неперестижних позиціях. Що стосується літературних переваг юнаків, класична література й такі жанри, як поезія та мистецтво, на жаль, зайняли в структурі їх читацького попиту останні місця. Серед іншого було встановлено також, що у 65% випадків дівчата та юнаки цікавляться інформаційними технологіями, а саме - відвідують комп'ютерні клуби, грають в комп'ютерні ігри тощо, причому у 16% випадків цей інтерес є тим єдиним, що цікавить респондентів.

Враховуючи стан ціннісної системи старшокласників та виявлені проблемні зони, був розроблений тренінг з використанням широкого кола арт-терапевтичних методик: елементів художньої експресії, театралізації, музичної терапії, розвиваючої рефлексивної взаємодії, різноманітних літературно-музичних композицій. Будова тренінгу передбачала поєднання окремих його елементів в певну систему, яка була здатна стимулювати розвиток проблемних компонентів системи цінностей старшокласників, актуалізувати творчі стратегії особистості.

Запропонований тренінг зробив певний позитивний вплив на стан і динаміку ціннісних орієнтацій старшокласників. За допомогою стандартних методик констатували значущу позитивну динаміку цікавості до творчості як процесу, етико-філософських питань, проте, велика частина змін залишалася на рівні тенденції, потребуючи подальшої систематичної роботи.

Професійно займаючись мистецтвом - живописом, графікою, ручним ткацтвом - А. Гайструк наголошує на важливості роботи з формування духовних цінностей молоді на основі поєднання національної та інтернаціональних культур. Сам Анатолій Гайструк належить до молодого покоління сучасних українських митців, творчість яких пов'язана з історією,

культурними та мистецькими традиціями рідного краю, а мистецький доробок позначений національними художніми рисами. Зростаючи на ґрунті української національної культури, відчуваючи впливи інших культур, Анатолій творчо переосмислює слов'янську культурну спадщину, презентує як глибоко традиційні мотиви, так і новаторство у своїх роботах.

Один з проєктів, над яким Анатолій працює сьогодні, це графічний цикл "Гармонія міста". Кожен його аркуш створюється аквареллю у техніці гризайль за принципом старовинних архітектурних панорам-фантазій і містить зображення видатних сакральних та світських споруд, що знаходяться в різних частинах міста, але зібрані разом. Ідея цього проєкту — мовою графіки розповісти світу про минуле і сучасне, красу і велич стародавніх міст Європи, архітектурні рукотвори яких є не лише матеріальною, але й духовною спадщиною кожного народу.

Тому, хоч проєкт ще в роботі, для його популяризації частина творів, таких як "Варшава - музика душі", "Дива сучасного Києва", "Київ - духовна святиня України", "Усе серце Москви", "Старовинні візерунки Вінниці" вже знайшли своє втілення у листівках. Ці листівки були презентовані і зберігаються у колекціях Президента України В. Януковича, Королеви Великої Британії Єлизавети II, Папи Римського Бенедикта XVI, Президента Росії В. Путіна, Святейшого Патріарха Московського і всієї Русі Кирила, екс-президента та Голови Благодійної організації "Президентський фонд "Україна" Л. Кучми, Президента Республіки Польща Б. Коморовського.

Аркуші створені за принципом старовинних архітектурних панорам і містять зображення видатних сакральних та світських споруд минулого та сучасності. Такий підхід дає можливість познайомитися не лише з багатовіковою історією трьох міст, але й простежити, як змінювалось їх обличчя.

Дві акварельні роботи української столиці : "Київ - духовна святиня України" та "Дива сучасного Києва", то ніби багатовікова історія та її відлуння у сьогоднішні. У першому аркуші автор поєднує зображення культових споруд часів розквіту Київської Русі - величних комплексів Києво-Печерської Лаври та Софії Київської, а також Кирилівської церкви з більш пізніми пам'ятками релігійного культу - Андріївською церквою та Фролівським монастирем. Ніби підкреслюючи значення Лаври та Софії як двох найбільших церковно-політичних і культурно-просвітницьких осередків Русі, Анатолій виносить їхні зображення на умовний перший план і розміщує на одній лінії. У проміжок між ними органічно вписано зображення пам'ятника князю Володимирі - Хрестителю Русі на Володимирській гірці у Києві.

У другому аркуші низка стародавніх та модернових пам'яток розпочинається двома віднесеними у часі, але змістовно пов'язаними спорудами - збудованими одночасно із Софійським собором Золотими воротами та встановленим у 1982 році пам'ятником легендарним засновникам міста Києва, братам Кию, Щеку, Хориву та їхній сестрі Либідь. Ця робота також містить зображення Києво-Печерської Лаври, проте вже не на першому плані, а в глибині, майже на лінії обрію. Так утворюється не лише зв'язок між

двома роботами, а, що важливіше, стверджується зв'язок епох, безперервність духовного діалогу минулих і сучасних поколінь.

При всій конкретності та безперечній впізнаваності образи відомих споруд постають в першу чергу символами міста - колиски давньої держави Київської Русі та столиці сучасної України, а самі роботи набувають характеру емблем.

Протягом 2006-2012 рр. автор мав понад 20 персональних виставок живопису і художнього текстилю. Він - триразовий гран-призер з художнього текстилю, має золоті, срібні та бронзові медалі всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів у Росії, Японії, Угорщині, Франції, Чехії, Словаччині, Німеччині. Останні два роки працює у форматі тематичних виставкових проєктів.

Один з них - польсько-український проєкт "Перехрестя", цікавий з точки зору піднятої у статті теми. Темою проєкту стала спільність рис та схожість явищ в історії та культурі українського та польського народів. З усієї різноманітної палітри схожостей і паралелей автор вибрав найбільш виразні та показові - легенди та народні уявлення про Всесвіт, красу, жіночність, бойове товариство, тісний зв'язок людини з тваринним світом - і образотворчою мовою символів, асоціацій та персоніфікацій втілив їх у своїх творах. Отже проєкт створювався на підґрунті та з залученням багатовікових українських та польських культурних традицій.

Поштовхом для створення проєкту стала 600-та річниця Грюнвальдської битви, що вирішила подальшу долю багатьох європейських народів, у тому числі українського та польського. Над проєктом автор працював два роки, у тісній співпраці з істориками, літераторами, мистецтвознавцями та музикантами, що надає йому глибини та ґрунтовності. Польсько-українська тематика у творчості мистця не випадкова, адже Вінниця з 1569 р. до кінця XVIII ст. перебувала під владою Речі Посполитої, а пізніше землі Вінниччини належали польським дворянам, що склали присягу на вірність Російській імперії, тому зв'язки між двома культурами простежуються досить чітко, впливаючи і на сьогоденні партнерські відносини обох народів.

Мистецьку діяльність Анатолія Гайструка підтримують неполітичні організації, фонди, які переймаються розвитком обдарованої молоді. Далекобачні у розумінні важливості розвитку інтернаціональних зв'язків, культурних обмінів, вони - благодійна організація Президентський фонд "Україна" Л. Кучми, Представництво Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ), Генеральне Консульство Республіки Польща у Вінниці, Вінницький арт-центр "Арт-Шик" - доклали зусиль до того, щоб підтримати молодого митця та познайомити світ із його творами.

Взаємодія культур сьогодні - широкий контекст перетину різних культур при збереженні особливостей національних культур і загальнолюдських основ буття. Своєрідним чином згаданий феномен проявляється в освіті, яка стає все більш гетерогенною та відкритою та у мистецтві. Історія людства дає блискучі зразки зміни розуміння взаємодії культур, де можна простежити тенденцію певної універсалізації на прикладі зустрічі з іншою культурою.

Література:

1. Асанова Ф.Б. Проблема полікультурної освіти у багатонаціональному середовищі /Актуальні проблеми сучасної науки і наукових досліджень: зб. наук. пр. - Вип. [Електронний ресурс]. URL:http://ito.vspu.net/SAIT/inst_kaf/kafedra/matem_fizuka_tex_osv/www/mater_conf7files/PDF/problema_poHkyltymosti_ta_polikyltymoi_osvitu.pdf(дата звернення: 23.09.2013).
2. Барановська Л.В. Полікультурність європейського простору вищої освіти та самоідентичність студента/ Креативна педагогіка. Науково-методичний журнал. - Вип. 7. - Вінниця, 2013. - С.64-67.
3. Гачев Г. Национальные образы мира. Космо-Психо-Логос. - М., 1995. - 480 с.
4. Гердер И.Г. Идеи к философии истории человечества. - М., 1977. — 703с.
5. Дубасенюк О.А. Розвиток творчого потенціалу особистості засобами мистецтва/ Креативна педагогіка. Науково-методичний журнал. Вип. 7. - Вінниця, 2013. - С.52-58.
6. Камінський Сулима, Анджей. Історія Речі Посполитої як історія багатьох народів, 1505 - 1795. Громадяни, їхня держава, суспільство, культура/ Анджей Сулима Камінський ; пер. З пол.. Я. Стріхи. - К. : Наш час, 2011. - 263 с.
7. Карамзин Н. Избранные статьи и письма. - М., 1982. - 352 с.
8. Ласло Э. Пути, ведущие в грядущее тысячелетие. Проблемы и перспективы. [Электронный ресурс]. - URL: http://vivovoco.astronet.ru/VV/-PAPERS/HISTORY/W_HI16W.HTM (дата звернення: 15.08.2012).
9. Семенова Е.В. Интеркультура как основа современного образовательного интеркультурного пространства: к постановке проблемы / Современные проблемы науки и образования. - 2012. - №5; .[Электронный ресурс]. - URL: www.science-education.ru/105-6963 (дата звернення: 23.08.2013).
10. Сысоев П.В. Обучение культурному самоопределению и диалогу культур посредством иностранного языка (на материале курса по культуроведению США для языковых вузов) [Электронный ресурс]. - URL: <http://www.prof.msu.ru/publ/omsk2/035.htm> (дата звернення: 12.10.2010).
11. Шпенглер О. Закат Европы. - М., 1993. - 663 с.

***THE INFLUENCE OF MULTICULTURAL FACTORS
ON A PERSONALITY AND ART THERAPY BEING
THE METHOD OF SUCH AN INFLUENCE***

The importance of the multicultural factors influence on forming the identity of a young person is emphasized in the article. In the process of the development the personality covers the path of self-determination in its own culture, then being based on varied cultural standards the personality obtains knowledge and understanding of the systems of values, being inoculated the skills of inter-cultural conduct and cross-cultural competence. The phenomenon of inter-culture creates favorable conditions for appearing modern identity as well as the confession of European political and cultural traditions of western civilization, and also the actualization of all-world values of the mankind.

The obligatory condition of international society survival is man's spiritual development as well as providing the tendency of education humanizing.

It is marked that the art is a universal means of spiritual unity of mankind being the function of creating the human values and embodying the ability of man's developing revealing socially significant educational force. The art helps the younger generation in molding a personality and its self-realization and successful socialization. It is stated that art therapy helps a person to start a dialogue with himself, since in the process of the creation it describes everything that cannot be expressed by words, that is it shows its emotions and feelings.

It is empathized that in our days the cooperation of cultures helps to save the features of national cultures and common to all mankind fundamentals of life, forming in the young people the spiritual values based on the combination of national and international cultures.